

Thans echter is er door den val in het Paradijs splitsing en scheuring in ons mensche-lijk bestaan gekomen. Het is de Dood die in-trad, en die Dood verbrekt de eenheid tusschen ons geestelijk en lichamelijk, tusschen ons on-zichtbaar en zichtbaar bestaan.

Op den dag zelf, dat de eerste mensch zich door Satan verleiden liet, en van den Boom der Kennis zich de vrucht dorst toeigenen, kwam de Dood over hem, en al zij 't nu dat deze gevallen mensch, met den dood in zijn hart, nog in onheiligen vorm op aarde bleef voort-leven, toch was hij van die ure af een gebroken wezen. De geest in hem verloor de gemeenschap met zijn zichtbare, lichamelijke verschijning. En daarom was het van toen af, dat de gevallen mensch geestelijk herboren moest worden, zich van de zicthare, natuurlijke wereld had af te scheiden, en nu eeniglijk met zijn geest de geestelijke gemeenschap met zijn God, die enkel Geest is, moest trachten te genieten.

Met het oog hierop nu vermaant de apostel de Corinthiërs, om welbewust te breken met de wereld en haar bekoorlijkheid, en eeniglijk heil te zoeken in de geestelijke gemeenschap, die onze geest reeds hier op aarde met onzen God geniet kan.

Voor de belijdenis van ons geloof moeten we onze kracht zoeken niet in woorden, die de mensche-lijke wijsheid leert, maar in woorden die de Heilige Geest ons ineen, geestelijke dingen rechtstreeks met geestelijke saamvoegende. Ons wedergeboren hart moet niet in wereld- sche wijsheid het hulpmiddel zoeken, om de dingen Gods te begrijpen, maar, omgekeerd, moeten we de wereldsche wijsheid ter zijde zetten, om het geestelijke in onze eigen ziel met het geestelijke in Gods Openbaring in rechtstreeks verband te zetten, geheel buiten de wereldsche wijsheid om.

Het moet terstond na onze bekeering wor- den, en tot onzen dood toe blijven, een pogen om de geestelijke dingen rechtstreeks met de geestelijke dingen saam te voegen.

Juist hieraan echter willen nu, met name de jongere geloovigen, veelal niet aan.

Zie maar, hoe ze op allerlei manier pogen de wezenlijkheid der eeuwige dingen in den tranen der zienlijke dingen en der wereldsche wijsheid te verklaren. Ook nu teekent zich van dit pogen het zoo bedenkelijk spoor.

Vreemd is dit niet, want het is een verschijnsel dat zich in ons geloofswezen, eeuwig aan eeuw, telkens opnieuw voordoet. Zoodra niet open- baart er zich weer een krachtige orthodoxie, of aanstands wordt dat geloofsverschijnsel achter- volgd door het humane pogen, om met onze mensche-lijke wijsheid en wetenschap het bewijs voor ons belijden te leveren. De vormen der aardse wijsheid moeten dan opnieuw dienst doen, om de waarachtigheid van de Openba- ring Gods te bewijzen. En zoo moet 't dan toch weer worden, het geestelijke niet eenig- lijk met het geestelijke saamvoegen, maar toch opnieuw de wereldsche wijsheid te hulp roepen, om aan het geestelijke zijn heerschappij te verzekeren.

De Grieken vooral voelden zich machtig in deze wereldsche wijsheid. Van daar dat ze met name te Corinthe het aandoenst, om voor hun geloof een grondslag in deze wereldsche wijs- heid en in deze wereldsche redevoering te zoeken. En daartegen nu komt de apostel met al de verkracht van zijn geloof op, en laat zijn waarschuwing uitgaan, om toch dat valsche innegsel van wereldsche wijsheid uit der Christenen geloofsverzuiging te bannen.

Eerst na de Voltoeiing, in de nieuwe wereld, die dan zou opvolgen, zou ook de mensche- lijke wijsheid zich weer in volkomen harmonie met de wijsheid Gods ontwikkelen. Maar voor- hands kon dit niet. De wereldsche wijsheid was nu valscheit, en we misten het middel, om zulks volkomen recht te zetten.

Vandaar aller geloovigen roeping, om met de verminste wijsheid der wereld te breken, en zich eeniglijk in het geestelijke terug te trekken. Niet half geestelijk en half wereldwijs, maar eeniglijk uit Gods openbaring moet onze geloofs- kennis afgeleid. Het geestelijke kan en mag niet meer in zijn eenzijdig wijsgeerigen vorm worden overgenomen, om eerst zoo onze ziel te bewerken. De tusschenkomst van veel eer- geel weg. Het geestelijke dat in onze ziel intelt, moet immers, buiten de wereldsche wijsheid om, rechtstreeks met het geestelijke in God in ver- band worden gezet. Het is der geloovigen roeping, om het geestelijke, zonder tusschen- schakel, met het geestelijke in God in verband te zetten. En daar we dit nu uit onszelf niet vermogen, komt alles er op aan, of we ons onderwerpen aan wat God ons geopenbaard heeft, geopenbaard in zijn Woord.

Dr. A. K.

Amsterdam, 20 September 1918.

Nu de zomer in plasregens van ons afscheid heeft genomen en de roosige tinten van het loover ons de komst van den herfst aankondigen, is ook de tijd van lichaam en ziel verkwikkende rust voorbij en vangt de arbeid onzer redactie opnieuw aan. Meer dan een onzer lezers zag, zooals ons bleek, met verlangen naar dat oogen- blik uit en zal dankbaar wezen, dat de *Herant* weer in vol formaat verschijnt.

Het leven heeft intusschen niet stil ge- staan, en als vanzelf richt zich daarom het oog op de belangrijke gebeurtenissen, die in deze twee maanden zich zowel op het wereldtooneel als op het enger gebied van ons volksleven hebben afgespeeld, om de teekenen der tijden in het licht van Gods Woord te bezien.

De stembusactie, die voor 't eerst onder de vigueurs van het evenredig kiesrecht plaats vond, bracht ons een Tweede Kamer, waarin nog sterker dan te voren de inner- lijke verdeeldheid van ons volk uitkomt. Van een beslissend overwicht van een der beide partijen is dan ook geen sprake en de evenaar staat juist in het huis. Een langdurige 'crisis' was daarvan het gevolg, die eindigde met het optreden van een Kabinet, dat, al draagt het zeker een Christelijk stempel en al is het daarom, vooral met het oog op de oplossing der Schoolquaestie, ons van harte welkom, toch door het overwegen van het Roomsche- Katholieke element ons niet zonder zorg doet zijn.

Ons volk is, zooals Groen van Prinsterer reeds geleerd heeft, van huis uit in 't volk en behoort dit Pro- Wat wordt hier...

testantsch karakter te bewaren. Het dankt zijn vrijwording van Spanje en zijn nationaal bestaan aan de Reformatie der 16e eeuw en heeft ook in de eeuwen, die daar- op volgden, steeds onder Europa's volken als Protestantsche natie te boek gestaan. En al gunnen we aan onze Roomsche mede- burgers ten volle hunne staatkundige rechte- ren, en al hebben we zelfs dankbaar hun steun aanvaard in den strijd voor het be- houd van de Christelijke grondslagen van ons staatsleven, toch was het doel nooit ons eerstgeboorterecht prijs te geven of het Protestantsche stempel, dat de historie op ons volksleven had afgedrukt, te ver- zwakken. Daarom schijnt het ons, niet zonder bedenking, dat ditmaal voor 't eerst de leiding op politiek gebied in handen van de Roomsche-Katholieke staatspartij is overgegaan. In Duitschland ziet men waartoe dit leidt. De innerlijke verdeeld- heid der Protestanten en de snelle aanwas van het socialisme heeft daar het Centrum schier oppermachtig gemaakt. We zouden het diep betreuren, wanneer het in ons land dienzelfde weg mocht opgaan. Het zou de geestdrift en de bezieling dempen, waarmede ons Calvinistisch volk ten strijde optrok. En laat men niet zeggen, dat wat thans geschiedt een uitzondering zal wezen. Wat Rome eenmaal veroverd heeft, laat het niet spoedig weer los. Moet niet historisch recht, maar getalsterkte de door- slag geven, dan zou de leiding voor goed in handen van de Roomsche Staatspartij zijn overgegaan, omdat zij onder de Chris- telijke staatspartijen numeriek het sterkste is en blijven zal.

Maar al hebben we daarom welernstige bezwaren tegen de wijze, waarop dit Ka- binet geformeerd is, toch neemt dit niet weg, dat we dankbaar zijn, dat Christen- staatsmannen, onder welke er zijn, die het volle vertrouwen van ons volk hebben, de zware taak hebben aangedurfd, om het schip van Staat in deze moeilijke tijden te sturen. Naarmate de worsteling tusschen de volkeren een steeds bitterder karakter aanneemt en de beslissing nadert, zal ook de positie van ons land steeds moeilijker worden. Onze levensmiddelen raken uitge- put, en met den winter, die komen gaat, staat gebrek aan het aller noodigste ons te wachten. De geest van opstand en verzet waart vooral onder onze arbeiders rond, en onze boerenbevolking wordt steeds on- tevredener over de strenge distributie- maatregelen, die door de vorige Regering zijn genomen. Onze schatkist is tot den bodem leeg en de uitgaven stijgen tot een schrikbarende hoogte. Er zal meer dan staatsmanswijsheid noodig wezen om aan deze gevaren het hoofd te bieden en in de nooden van ons volk te voorzien. En we zijn dankbaar, dat we een Regering hebben, die, evenals onze Vorstin, die wijsheid niet bij zichzelf zoekt, maar bij Hem, die alleen ons volk bewaren en uitredden kan.

De stille hoop, die in 't voorjaar menig hart vervulde, dat nu Duitschland in 't Oosten vrede had gesloten met Rusland en heel zijn kracht kon inzetten op het Westfront, de beslissing naderde in den oorlog, die heel Europa zoo nameloos doet lijden, is niet vervuld. De oorlogskans keerde in deze zomermaanden opnieuw, en het Deutsche leger, dat zoo schitterend zijn offensief begon, werd tot de oude linie teruggedreven, waar het zich te verdedigen heeft tegen den fellen aanval van het Fransche, Engelsche en Amerikaanse leger. Zoo zijn we uit het vierde in het vijfde oorlogsjaar overgegaan en nog is er geen einde te zien aan den oorlog, die de bitterste ellende over oorlogvoerende en neutrale volkeren brengt. Want al week het Deutsche leger en al heeft het menige gevoelige klap ontvangen, de ijzeren muur werd niet doorbroken en van een besliss- ing, door de wapenen gebracht, is nog geen sprake. Indien de vrede eerst komen kan, wanneer de militaire macht van Duitsch- land vernietigd is, kan de oorlog nog jaren duren. En wat zal er dan van Europa, wat van heel de Christelijke beschaving over zijn?

Of het zoo ernstige vredesvoorstel door Oostenrijk-Hongarije tot de oorlogvoerende volkeren gericht, ditmaal gunstiger ont- haal zal vinden, dan de vroegere vredes- voorstellen van Duitschland en de bemid- delingspogingen van den Paus, moet worden afgewacht. Veel hoop is er niet, wanneer men ziet, hoe dit voorstel in de pers der landen ontvangen is. Al is er bij de vol- keren een toenemend verlangen naar vrede, de staatslieden willen den oorlog doorzetten tot het bittere einde en Amerika treedt op met versche krachten en droomt een over- winningsdroom. Het gaat, zooals Prof. Visscher onlangs terecht opmerkte, in dezen oorlog om zulke alles beheerschende oeco- nomische belangen, dat het bijna hopele- schijnt de volkeren te verzoenen, zolang de beslissing niet verkregen is, waardoor de een het onderspit delft. Maar hoe weinig hoop we daarom hebben op een spoedig komen van den vrede, we weten, dat het regiment der wereldhistorie niet in handen van vorsten of staatslieden is, maar van God den Heere en dat Hij den vrede gebieden kan, wanneer Hij wil. Tot Hem gaat daarom onze bede op, dat Hij den lang gewenschten vrede over de volkeren schenken moge, een vrede die op recht en gerechtigheid is gegrond.

De opening der lessen aan de Vrije Universiteit.

Ook nu weder verzamelden zich op den derden Woensdag in September Directeuren, Hoogleraren en studenten der Vrije Universiteit in de zaal der Theologische faculteit om de plechtige opening der lessen bij te wonen. Prof. Dr. L. Bouman, die wederom de taak van pro-rector waar-

nam, hield daarbij een toespraak, waarin hij de vraag besprak, hoe men als weten- schappelijk man en als Christen te staan heeft tegenover het vraagstuk der *erfelijke belasting*, dat, zooals uit intieme gesprekken hem gebleken was, door menigeen be- schouwd werd als een onafwendbaar nood- lot, waartegen men zich niet verzetten kan, en door sommigen als een dekmantel werd gebruikt om allerlei zondige excessen, waar- aan men zich overgaf, te verontschuldigen.

Prof. Bouman gaf daartoe eerst een kort overzicht, hoe thans over het erfelijkheids- vraagstuk door de mannen van weten- schap gedacht werd. De opvatting van Darwin van de erfelijkheid, die met zijn evolutie-hypothese saamhangt, is vrijwel algemeen prijsgegeven. Men rekent thans vooral met de zoogenaamde Mendelsche regels. Voor Mendel was het onderzoek meest in handen van onbevoegden, die toevallig vondsten generaliseerden. Eerst door Galton, Lorenz en Mendel was een meer wetenschappelijke methode gevolgd, die vooral op statistische gegevens beruiste en op experimenteel onderzoek. Zelfs had men gepoogd in percentscijfers uit te drukken, hoeveel invloed van de ouders op het kroost uitging naar lichaam en naar ziel. Galton lette daarbij meer op den invloed der ouders, Lorenz op heel het voorgeslacht. Het was echter niet juist, de resultaten van deze statistiek als biologische wetten op te vatten. Al gaan de gevonden regels globaal genomen op, ze laten toch telkens excepties toe. Vandaar dat Mendel ook niet meer spreekt van wetten, maar van regels, en dat hij veel meer den nadruk er op legde, dat elk individu als een bastaard type is te be- schouwen, aangezien het geboren is uit twee disparate ouders. Neemt men daarbij in aanmerking, dat niet alleen de invloed der rechtstreeksche ouders, maar ook van de voorouders en heel de voorafgaande stamboom op de erfelijkheid inwerkt, dan voelt men, hoe moeilijk het valt, hier op grond van de kennis die men van dit voorgeslacht heeft, een juiste prognose voor het nieuwgeboren kind te stellen. De problemen liggen hier veel te ingewikkeld, de draden waarlangs de erfelijkheid zich voortplant, zijn veel te verward, dan dat men met zekerheid spreken kan. Met name geldt dit ook van de overerving der dege- neratie. Populaire rom